

Møtedato	09.04.2026
Saksbehandler	Landsstyret
Saksnummer	LM16 03.01-26
Gjelder	Resolusjoner

Vedlegg til saken

1. Resolusjon: Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd
2. Resolusjon: Handling foran ord – sanksjoner mot israelsk folkemord
3. Resolusjon: Utveksling bør ikke straffe de som ønsker å bli statsborgere
4. Resolusjon: Kvinnehelse er studenthelse
5. Resolusjon: En utdanning for arbeidslivet
6. Resolusjon: Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning
7. Resolusjon: Kontroll over egen digital fremtid nå!
8. Resolusjon: Prioriter studenters rettssikkerhet i vurdering!

Resolusjoner

Formål

Behandle innkommende forslag til resolusjoner til NSOs landsmøte 2026.

Sakspresentasjon

En resolusjon er en politisk uttalelse som blant annet utdyper, konkretiserer og supplerer NSOs politikk på et aktuelt tema. Fristen for å fremme resolusjoner til landsmøtet gikk ut fredag 27. februar og det ble sendt inn åtte resolusjonsforslag innen fristen.

Behandling av resolusjoner på landsmøtet

Behandling av resolusjoner på landsmøtet skjer i to omganger. Først skal landsmøtet debattere og vedta hvilke av de innsendte resolusjonene som skal behandles. Deretter blir selve resolusjonene debattert. Debatten tar utgangspunkt i endringsforslag som er sendt inn før og under debatten. Etter at debatten er ferdig, utarbeider redaksjonskomiteen en innstilling til alle innkommende endringsforslag. Redaksjonskomiteens innstilling legges til grunn, når landsmøtet til slutt skal votere over alle endringsforslagene og de endelige resolusjonene.

Vurdering

32 Landsstyret innstiller på at landsmøtet skal behandle fire – 4 – resolusjoner og at dette er mulig
33 innenfor den satte tidsrammen. Dette vil gi landsmøtet mulighet til å debattere en bredde av
34 politiske saker. Landsstyret har videre valgt å vektlegge at det skal være god nok tid til å debattere
35 hver av de innstilte resolusjonene.

36
37 I vurderingen fra landsstyret er det særlig fire forhold som legges til grunn i vurderingene. Disse er
38 for resolusjonene: Tilfører ny politikk. Politikk som NSO står for og som er i tråd med vedtatte
39 politiske dokumenter. At de er gjennomarbeidet. At de vil invitere delegatene til en god debatt på
40 landsmøtet.

41 **Følgende resolusjoner innstilles til behandling (i ikke-prioritert rekkefølge):**

- 42 1. Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd (vedlegg 1)
- 43 2. Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning (vedlegg 6)
- 44 3. Kontroll over egen digital fremtid nå! (vedlegg 7)
- 45 4. Prioriter studenters rettssikkerhet i vurdering! (vedlegg 8)

46 ***Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd (vedlegg 1)***

47 *Forslagsstiller: Studentparlamentet ved OsloMet og Studentorganisasjonen Nord*

48
49 Landsstyret mener at resolusjonen styrker og utfyller NSOs politikk på Palestina. Resolusjonen
50 fremhever at akademisk frihet forutsetter et ansvar, der studenter, forskere og institusjoner må
51 være bevisste på at akademisk virksomhet ikke bidrar til å svekke andres akademiske frihet.
52 Resolusjonen understreker NSOs ståsted om at palestinske studenter må vernes når deres
53 akademiske frihet og menneskerettigheter er truet.
54
55

56 ***Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning (vedlegg 6)***

57 *Forslagsstiller: Arbeidsutvalget, NSO*

58
59 Landsstyret mener at denne resolusjonen vil tilføre NSO viktig og tidsriktig politikk om
60 dimensjonering i høyere utdanning, i en situasjon der regjeringen varsler nye tiltak og endringer i
61 fordelingen av studietilbud. For å unngå for mye politisk styring ovenfra, og sikre at studentenes
62 perspektiv er en relevant og konstruktiv stemme i debatten, trenger NSO mer utfyllende politikk
63 som peker på konkrete løsninger. Resolusjonen gir nettopp dette, og vil være et sentralt verktøy
64 for NSO fremover i arbeidet med å påvirke utviklingen av sektoren. Det vil være avgjørende å
65 tenke nytt om dimensjonering, inkludert finansieringssystemet, behovet for nordiske
66

67 samarbeidsmodeller og hvordan sterkere samordning kan kombineres med institusjonell autonomi
68 og studenters valgfrihet. I dag skjer dimensjoneringen ofte lokalt og ukoordinert, og det er behov
69 for et forum der institusjonene kan diskutere og samordne helheten i utdanningstilbudet.

71 **Kontroll over egen digital fremtid nå! (vedlegg 7)**

72 *Forslagsstiller: Studentorganisasjonen i Agder*

73
74 Landsstyret mener det i tiden vi nå er inne i, er både riktig og viktig at NSO slår et slag for
75 viktigheten av digital suverenitet. Resolusjonen tar opp et viktig tema som supplerer NSOs øvrige
76 politikk på digitalisering. Manglende kontroll over de digitale plattformene og verktøyene som
77 brukes i høyere utdanningssektoren i dag, utgjør en stor trussel for norsk høyere utdanning.
78 Tiltakene resolusjonen peker på vil kunne være med å dekke opp hull i beredskapen for sektoren
79 som helhet.

81 **Prioriter studenters rettssikkerhet i vurdering (vedlegg 8)**

82 *Forslagsstiller: LMPK*

83
84 Landsstyret mener denne resolusjonen tilfører NSO nødvendig og aktuell politikk på et felt som
85 utvikler seg raskt, og hvor nye problemstillinger allerede utfordrer vurderingspraksis i høyere
86 utdanning. Det siste året har KI reist spørsmål om hvordan sektoren skal sikre både akademisk
87 integritet og studenters rettssikkerhet i vurderingssituasjoner, senest tydeliggjort i KI-utvalgets
88 delrapport fra desember 2025. NSO mangler i dag politikk om både digital overvåking i eksamen
89 og bruken av KI-deteksjonsverktøy, og det er derfor avgjørende at organisasjonen tar en tydelig
90 posisjon. Resolusjonen har tatt med innspill fra medlemslagsmøtet i februar 2026, og legger opp til
91 en kritisk og kunnskapsbasert linje som setter studentenes rettssikkerhet, personvern og
92 likebehandling først. Dette gir NSO et solid grunnlag for å delta i den videre nasjonale diskusjonen
93 om KI og vurdering.

95 **Følgende resolusjoner som ikke innstilles:**

97 **Handling foran ord – sanksjoner mot israelsk folkemord (vedlegg 2)**

98 *Forslagsstiller: Studentparlamentet UiO*

99
100 Landsstyret mener en resolusjon vedtatt av NSOs landsmøte ikke bør diktere hvilke institusjonelle
101 samarbeid utdanningsinstitusjonene i Norge bør ha. Dette bør besluttes lokalt, som en del av den

102 akademiske friheten og institusjonelle autonomien utdanningsinstitusjonene i Norge har.
103 Resolusjonen vurderes videre å stride mot innhold i prinsippprogrammet: "Institusjonene avgjør selv
104 hvilke samarbeid de vil inngå eller avslutte, samt hvordan de organiserer sin virksomhet."
105 Landsstyret mener at resolusjonen fra Studentparlamentet ved OsloMet og Studentorganisasjonen
106 Nord tar mer høyde for gjeldende politikk, og ønsker dermed å ikke innstille på denne
107 resolusjonen.

109 **Utveksling bør ikke straffe de som ønsker å bli statsborgere (vedlegg 3)**

110 *Forslagsstiller: Studentorganisasjonen i Innlandet*

112 Resolusjonen tar opp en problemstilling som supplerer NSOs politikk på temaet. Når studenter
113 med permanent oppholdstillatelse ønsker å søke norsk statsborgerskap, må de innfri krav fra UDI,
114 blant annet opptjent botid i Norge. Disse studentene kan møte på utfordringer til å innfri kravet om
115 botid om de drar på utveksling. Landsstyret mener likevel at resolusjonen ikke skal behandles på
116 landsmøtet, da resolusjonens innhold er teknisk og snevert og det kreves en del
117 forhåndskunnskap for å diskutere saken. For å sørge at flest mulig delegater deltar i
118 resolusjonsdebattene, prioriterer landsstyret derfor andre resolusjoner til behandling.

120 **Kvinnehelse er studenthelse (vedlegg 4)**

121 *Forslagsstiller: Studentparlamentet ved OsloMet*

123 Landsstyret ønsker ikke å behandle resolusjonen på bakgrunn av at den overlapper med en del
124 innhold som er ivaretatt i forslaget til ny velferdspolitisk plattform. Videre mener landsstyret at
125 resolusjonen tar opp et tema det er viktig for NSO å mene noe om, men ønsker prioritere
126 fagområder som ikke allerede får plass i debattene på landsmøtet. Politikken som ikke allerede er
127 ivaretatt i velferdspolitisk plattform, kan spilles inn i debatten.

129 **En utdanning for arbeidslivet (vedlegg 5)**

130 *Forslagsstiller: Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen*

132 Landsstyret ønsker ikke å behandle denne resolusjonen fordi den legger opp til at NSO skal hente
133 inspirasjon fra den danske modellen for dimensjonering og arbeidslivsrelevans, til tross for at
134 denne reformen er sterkt kritisert av den danske høyere utdanningssektoren og NSOs danske
135 søsterorganisasjon. Landsstyret har ingen grunn til å tro at den danske modellen vil være mer

136 vellykket i Norge, eller at den vil gagne norske studenter. Å knytte studieplassdimensjonering
137 direkte til arbeidsledighet strider mot NSOs øvrige politikk, hvor institusjonell autonomi, studenters
138 valgfrihet og behovet for bredde i utdanningstilbudet står sentralt for å sikre kunnskapsberedskap.
139 Selv om det er viktig å tenke nytt om dimensjonering i norsk høyere utdanning, mener landsstyret
140 at dette allerede er godt ivaretatt i resolusjonen «Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning», som
141 vi innstiller på å behandle.
142

---

144 Innstilling

145 Følgende resolusjoner behandles av landsmøtet 2026

- 146 • Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd (vedlegg 1)
  - 147 • Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning (vedlegg 6)
  - 148 • Kontroll over egen digital framtid nå! (vedlegg 7)
  - 149 • Prioriter studenters rettssikkerhet i vurdering! (vedlegg 8)
-

Akademisk ansvarliggjøring av folkerettsbrudd

Forslagsstiller: Studentparlamentet ved OsloMet og Studentorganisasjonen Nord

Akademia skal utfordre etablerte sannheter og maktstrukturer gjennom et kunnskapsbasert offentlig ordskifte – Prinsippprogrammet 2025 – 2028.

En av grunnpilarene i norsk høyere utdanning er akademisk frihet, og en sentral forutsetning for akademisk frihet er akademisk ansvarliggjøring. Akkurat som yringsfriheten forutsetter et yringsansvar, forutsetter akademisk frihet et akademisk ansvar. Akademisk ansvar innebærer at forskere og institusjoner må være bevisste på hvordan forskning, undervisning og samarbeid påvirker samfunnet, og sikre at akademisk virksomhet ikke bidrar til brudd på menneskerettigheter eller til å opprettholde undertrykkende strukturer. Akademia har ikke bare retten til fri kunnskapsutvikling, men også plikten til å bruke sin posisjon på en etisk og samfunnsbyggende måte. Våre institusjoner spiller en viktig rolle både i det norske samfunnet og globalt, derfor må vi også tydeliggjøre vårt ansvar når akademisk frihet trues internasjonalt.

I 2024 publiserte FN en rapport om uttrykker alvorlig bekymring for en “scholasticide” på Gazastripen – et begrep som beskriver den systematiske utslettelsen av utdanning gjennom arrestasjoner, fengsling eller drap på lærere, elever og ansatte, samt ødeleggelse av utdanningsinfrastruktur. Studenter representerer kjernen av akademia, og deres mulighet til utdanning er en investering i samfunnets fremtid. Når studenter nektes å studere i egen stat, undergraves samfunnsutviklingen.

Historisk dokumentasjon viser at palestinske studenter i Gaza over lang tid har blitt systematisk hindret i å få tilgang til høyere utdanning. FN rapporterte allerede i 1995 viser at Israels kvotesystem, korte og utilstrekkelige utreisetilatelser og brå annullering av oppholdstillatelser førte til at store grupper studenter mistet hele semestre eller studieår. Mange ble stilt ovenfor valget mellom å opprettholde seg ulovlig på Vestbredden – med risiko for fengsling – eller å avbryte utdanningen. I tillegg ble det innført full stans i tillatelser for Gaza-studenter som skulle studere i Jerusalem, noe som rammet majoriteten av studentene ved Al-Quds University. Til sammen mistet rundt halvparten av de 1 300 studentene som forsøkte å studere utenfor Gaza det året muligheten til å fullføre studiene. Dette illustrerer et mønster av varige og strukturelle begrensninger på palestinske studenters rett til utdanning.

I senere år har dette mønstret blitt ytterligere forsterket. I Gaza opplever studenter og undervisere mangelen på grunnleggende undervisningsmateriell, som bøker, og må ty til uoffisielle kanaler,

39 som har skapt kunstig kunnskapsmangel som gjør det umulig å føle ordinære studieløp på lik linje
40 med andre. Sammen viser dette et vedvarende og systematisk mønster der palestinske
41 studenters mulighet til utdanning svekkes både gjennom fysiske restriksjoner og gjennom fraværet
42 av grunnleggende læringsressurser.

43
44 Gjennom ulik ressurstilgang og begrensede muligheter for akademisk videreføring, og nasjonal
45 segregering har det blitt skapt vedvarende forskjeller mellom israelere og palestinske/arabiske
46 borgere innad i Israel. Ulikhetene forsterkes i videregående opplæring og høyere utdanning.
47 Betydelig færre palestinere fullfører bachelor-, master- og doktorgradsutdanning. Palestinske og
48 arabiske forskere er kraftig underrepresentert i akademia, til tross for at de utgjør rundt en
49 femtedel av befolkningen.

50
51 Når studenter hindres i å reise til sine universiteter og samtidig mangler tilgang til
52 undervisningsmaterieell, undergraves hele den akademiske infrastrukturen som utdanning bygger
53 på. For NSO illustrerer dette hvordan strukturell forskjellsbehandling i utdanning svekker både
54 akademisk frihet og like muligheter - prinsipper som er grunnleggende for høyere utdanning
55 internasjonalt.

56
57 NSO mener at:

- 58 • Retten til utdanning og politisk ytringsfrihet for palestinske studenter må respekteres.
- 59 • Akademisk ansvarliggjøring er et legitimt, ikke-voldelig virkemiddel for å motstå systematisk
60 brudd på akademisk frihet.
- 61 • Norske utdanningsinstitusjoner bør stanse institusjonelle forskningssamarbeid med
62 israelske utdannings- og forskningsinstitusjoner som bidrar til eller opprettholder praksiser
63 som begrenser palestinske studenters utdanningsmuligheter, og til den norsk anerkjente
64 ulovlige okkupasjonen opphøres.
- 65 • Israelske institusjoner bør videre suspenderes fra Horisont Europa-samarbeidet.

Handling foran ord – sanksjoner mot israelsk folkemord

Forslagsstiller: Studentparlamentet UiO

FNs uavhengige granskningskommisjon konkluderte i sin rapport høsten 2025 med at staten Israel begår folkemord mot palestinerne i Gaza, i henhold til FNs folkemordskonvensjon av 1948, og dokumenterte omfattende angrep på sivile strukturer og samfunnsinstitusjoner.

Folkemordkonvensjonen forplikter medlemsstater til å forebygge og motvirke folkemord og brudd på menneskerettigheter. Dette ansvaret gjelder også offentlige institusjoner som forvalter samfunnets tillit og ressurser. Universiteter og høyskoler er institusjoner med et forskningsetisk ansvar og et samfunnsmandat som forplikter dem til å handle i tråd med grunnleggende menneskerettslige prinsipper.

Den akademiske sektorens respons på Russlands fullskala invasjon av Ukraina i 2022 illustrerer dette ansvaret. Norske universiteter og høyskoler fulgte myndighetenes anbefalinger og frøs institusjonelle samarbeid med russiske statlige institusjoner for å unngå å legitimere grove folkerettsbrudd. Samtidig ble individuelle forskeres akademiske frihet ivaretatt. Det etablerte et tydelig prinsipp om at institusjonelt samarbeid også er et forskningsetisk spørsmål.

Fraværet av tilsvarende tiltak ovenfor israelske institusjoner fremstår derfor som en alvorlig inkonsekvens. Israelske universiteter og forskningsinstitusjoner er tett integrert i statens sikkerhets- og forsvarsstruktur. Flere samarbeider direkte med forsvarsindustrien og inngår i statlige forsknings- og utviklingssystemer.

Gjennom EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa deltar israelske institusjoner i omfattende i samarbeid med europeiske universiteter. Dette innebærer økonomisk støtte, institusjonell legitimering og styrking av israelske institusjoner.

Forskningsetiske prinsipper må være konsekvente. Tiltakene som ble anvendt overfor Russland etablerte en klar presedens for å fryse institusjonelt samarbeid av etiske hensyn. Universiteter og høyskoler har et ansvar for å sikre at deres partnerskap ikke bidrar til legitimering eller styrking av institusjoner knyttet til alvorlige folkerettsbrudd.

En institusjonell akademisk boikott innebærer å suspendere formelle institusjonelle partnerskap, ikke å isolere enkeltforskere. Dette er et legitimt og nødvendig tiltak for å sikre at akademiske institusjoner handler i tråd med sitt forskningsetiske ansvar.

39
40 NSO mener at:

- 41 • Regjeringen, ved Kunnskapsdepartementet, utsteder et sektorbrev til universitets- og
42 høgskolesektoren. Et slikt sektorbrev må tydeliggjøre sektorens forskningsetiske ansvar og
43 gi nasjonale føringer for håndtering av institusjonelt samarbeid med israelske universiteter
44 og forskningsinstitusjoner.
- 45 • Europakommisjonen må stanse all deltakelse fra israelske institusjoner i Horisont Europa,
46 og gjennomgå pågående prosjekter for å vurdere om israelske institusjoner er involvert i
47 eller bidrar til brudd på menneskerettighetene i Gaza.
- 48 • En institusjonell akademisk boikott må innføres mot israelske institusjoner.

Utveksling bør ikke straffe seg for de som ønsker å bli statsborgere

Forslagsstiller: Studentorganisasjonen i Innlandet

Studenter oppfordres til å reise på utveksling i løpet av studietiden sin, noe Norsk studentorganisasjon støtter fullt ut. Utveksling er en gyllen mulighet til å bli kjent med andre studenter, fagmiljøer og kulturer på tvers av landegrensener, og få rike erfaringer som varer livet ut. Samfunnet tjener både på utviklingsstudentene som kommer på besøk til oss, og de som reiser ut og tar med seg verdifull kompetanse tilbake.

Dessverre førte utveksling nylig til at to studenter, én fra NTNU og én fra Universitetet i Innlandet, senere fikk avslag på deres søknader om norsk statsborgerskap. Dagens regelverk tillater ikke at søkere har oppholdt seg i utlandet mer enn 60 dager i løpet av et kalenderår, uavhengig av oppholdets natur. Et semester med utveksling betyr derfor automatisk 3 år med karantene før det er mulig å søke om statsborgerskap. Dette er regler de ikke ble informert om da de dro på utveksling.

Dersom utveksling skal være det godet for studentene og samfunnet som vi ønsker at det skal være, så kan vi ikke tillate at slike situasjoner oppstår. Studenter i Norge burde kunne føle seg trygg på at de kan reise på utveksling uten at det setter fremtiden deres i fare. Her må både den norske stat og utdanningsinstitusjonene ta grep for å ivareta utvekslingsstudentene vi sender ut.

NSO mener at:

- Alle studenter skal kunne dra på utveksling uten å ha grunn til å bekymre seg for at det negativt påvirker livet deres.
- Dagens regelverk må endres slik at utveksling ikke blir en hindring for å søke statsborgerskap etter gjennomført utenlandsopphold.
- Utdanningsinstitusjonene må gjennomgå informasjonen de gir til de som vurderer å reise på utveksling, slik at de kan gjøre informerte valg istedenfor å lære om konsekvensene etter at det er for sent.

Kvinnehelse er studenthelse

Forslagsstiller: Studentparlamentet ved OsloMet

Bakgrunn: Kvinnehelse er ikke kun et helsepolitisk anliggende, men et betydelig studentpolitisk ansvar. God kvinnehelse er en forutsetning for reell likestilling i høyere utdanning, for studenters mulighet til å gjennomføre studiene, og for et trygt, inkluderende og forsvarlig læringsmiljø. Når kvinnehelse nedprioriteres, får det direkte konsekvenser for studieprogresjon, deltakelse i undervisning og praksis, samt studenters fysiske og psykiske helse.

Kvinnehelseutvalget har dokumentert betydelige kunnskapshull og systematiske forskjeller i helsetilbudet. Kjønn har stor betydning for helse, og forskjellen mellom kvinner og menn har blitt oversett. Kvinnehelse handler om mer enn menstruasjon, svangerskap og fødsel. Det handler også om gynekologiske lidelser, endometriose, adenomyose, PCOS, PMDD, kroniske smerter, autoimmune sykdommer, psykisk helse, vold og seksuelle overgrep. Det handler om forskning, diagnostikk og behandling som historisk har tatt utgangspunkt i mannskroppen som norm. Konsekvensen er at mange studenter ikke får den hjelpen de trenger, eller får den for seint.

Studenter er ikke en kjønnsnøytral masse. Studentmassen består av mennesker som har ulik biologisk forutsetning, lever forskjellige liv og rammes ulikt av sykdom. For å sikre likeverdige og treffsikre helsetjenester må denne kunnskapen ligge til grunn – slik at alle får en god behandling, uavhengig av kjønn og kjønnsidentitet.

Kvinnehelse er ikke et særinteressefelt, men en forutsetning for lik rett til utdanning. Skal gratisprinsippet og reell tilgang til høyere utdanning gjelde for alle, må helseutfordringer som i særlig grad rammer kvinner tas på alvor i studentpolitikken.

NSO mener at:

- Studenthelsetjenestene må ha kompetanse på kvinnehelse, inkludert flere gynekologiske lidelser, endokrinologiske lidelser, smerte- og utmattelsestilstander, og ettervirkninger av seksuelle overgrep.
- Studenters erfaringer med kvinnehelseutfordringer må inkluderes i utviklingen av studentvelferdstilbud og kartlegges i Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT).
- Det må sikres rask og likeverdig tilgang til gynekologiske helsetjenester for studenter, uavhengig av bosted og økonomi.

- 37 • Regjeringen må gjennomføre Kvinneutvalgets foreslåtte tiltak.
- 38 • Offentlige myndigheter må styrke finansieringen og forskning på kvinnehelse, det må
39 innføres krav om kjønnsperspektiv i all medisinsk og helsefaglig forskning. Denne
40 kunnskapen må også inn i profesjonsutdanningene.
- 41 • Arbeidet mot seksuell trakassering og seksuelle overgrep i høyere utdanning må sees i
42 sammenheng med kvinnehelse og folkehelse.
- 43 • Det skal tilbys kurs knyttet til samtykke, maktforhold, seksuell trakassering og seksuelle
44 overgrep som del av fadderuka. Disse kursene forventes å være obligatoriske.
- 45 • Staten skal opprette en sentral fagenhet for kvinnehelse og helse i kjønnsperspektiv og
46 etablere systemer for å ivareta kjønnsperspektiv i beslutningsgrunnlaget på helse- og
47 omsorgsfeltet.

En utdanning for arbeidslivet

Forslagsstiller: Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen

For tiden raser debatten om «tullestudier». Partier fra både venstre- og høyresiden påberoper seg retten til å definere hva samfunnet trenger, og hva vi ikke trenger.

Danmark, med mindre ressurser til å tildele universitets- og høgskolesektoren, har innført modeller for inntak til høyere utdanning. Modellene er en del av en større reform som skal sikre at de danske høyere utdanningsinstitusjonene er effektive og arbeidslivsrettede. En av modellene går ut på en dimensjonering av universitets- og høgskolesektoren. Den danske modellen tar utgangspunkt i data om kandidatenes arbeidsmarkedstilknytning etter avsluttet studie. Videre rangerer modellen utdanningene etter overledighetsnivå.

Den danske modellen inneholder også en dimensjonering av UH-sektoren. Her kan man ved et høyt nivå av overledighet etter endt utdanning sette et tak på maksimalt opptak av nye studenter, en viss prosent under gjennomsnittlige opptakstall. Flere av de danske universitetene ønsker imidlertid å avskaffe denne modellen, men dette er knyttet til dimensjoneringen – ikke bruken av arbeidsledighet som indikator. Av hensyn til ivaretagelse av bredden i de norske utdanningene, og fordi viktigheten av utdanning ikke kun kan måles i tall, bør ikke dimensjoneringen utredes i Norge. Slik blir indikatorene den danske modellen gir kun en veiledning for nye studenter og universitet. Med åpenhet om arbeidslivsrelevans, kan studenter ta et opplyst valg om sin utdanning.

Muligheten for et nytt norsk system for vurdering av studiers arbeidsledighet og arbeidsledighetsrelevans tilsvarende det danske burde utredes. Et system der alle studier testes for hvorvidt de gir jobb etter studiet, om studiet er relevant for en eventuell jobb, og for hvilke fag samfunnet mangler, gir et likere vurderingsgrunnlag. Dette vil stå i motsetning til i dag, der vi står i fare for å gi politiske partier definisjonsmakten for hvilke utdanninger som er «viktige». Det er risikabelt å definere hvorvidt utdanninger skal få økonomisk støtte på bakgrunn av slike uklare og politisk definerte retningslinjer.

NSO mener:

- At man skal ivareta bredden i studieprogrammene i Norge

- At det burde arbeides for å tydeliggjøre alle utdanningers arbeidslivsrelevans gjennom kartlegging av uteksaminerte studenters arbeidsmarkedstilknytning i tråd med den danske modellen.

Kvalitet over kvantitet i høyere utdanning

Forslagsstiller: Arbeidsutvalget, NSO

Regjeringen varsler trangere økonomiske rammer i høyere utdanning, samtidig som fremtidige studentkull kommer til å bli mindre. Skal vi fortsatt tilby utdanninger av høy kvalitet som faktisk treffer samfunnets behov, må vi dimensjonere utdanningstilbudet med en bedre arbeidsdeling mellom institusjonene.

I fremtidens høyere utdanning er det ikke rom for at alle utdanningsinstitusjonene skal kunne tilby de samme utdanningene og konkurrere om det samme begrensede antallet studenter. For å sikre god utdanningskvalitet som kommer studentene til gode må utdanningsinstitusjonene dyrke sterke fagmiljøer, og legge opp til bedre samarbeid. Det er ikke lenger tilstrekkelig at dimensjoneringsarbeidet skjer lokalt og uten samordning.

For å sikre en helhetlig og bærekraftig utvikling av utdanningstilbudet må arbeidet med dimensjonering løftes til et nasjonalt nivå der UH-sektoren tar et felles ansvar, samtidig som institusjonenes autonomi ivaretas. Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler må også undersøkes, da det i større grad må ta høyde for at færre studiepoeng vil bli avlagt som følge av reduksjon i studenttallet. Dette må sikre kvalitet i utdanningene, og ikke legge opp til å presse studentene raskest mulig gjennom utdanningsløpet.

En tydeligere arbeidsdeling mellom utdanningsinstitusjonene vil bidra til et bedre læringsmiljø, fordi flere studenter samles på samme studiested. Som et resultat kan institusjonene konsentrere ressurser og kvalitetsfremmende tiltak som et fagmiljø, fremfor mange små. Sterkere fagmiljøer styrker også Norge som kunnskapsnasjon, fordi forskningen kan holde høyere kvalitet når ekspertene er samlet og sammen kan skape gjennombrudd, fremfor å være spredt i små og sårbare miljøer.

For å sikre internasjonalt ledende fagmiljøer er det også på tide å se dimensjonering i et nordisk perspektiv. Med større samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene i Norden vil man få mulighet til å bygge sterke fagmiljøer, uavhengig av størrelsen på faget. Dersom en utdanningsinstitusjon får et nordisk ansvar for et fagområde, vil det legge grunnlaget for et internasjonalt ledende fagmiljø med større rekruttering, sterkere kompetanse og mer effektiv ressursbruk.

NSO mener at:

- 38 • Utdanningsinstitusjonene må sammen sikre bedre arbeidsdeling for å ivareta robuste
39 fagmiljøer og høy utdanningskvalitet.
- 40 • Det skal være et nasjonalt samarbeidsorgan for dimensjonering, som sikrer bedre
41 arbeidsdeling mellom institusjonene og samtidig ivaretar institusjonell autonomi.
- 42 • Regjeringen må gjennomgå finansieringssystemet for universiteter og høyskoler for å sikre
43 at institusjonene kan fokusere på kvalitet fremfor kvantitet i dimensjoneringsarbeidet.
- 44 • Dimensjoneringen av høyere utdanning skal også ses i et nordisk perspektiv, slik at
45 samarbeid på tvers av Norden kan utvikle sterke og ledende fagmiljøer.

Kontroll over egen digital fremtid nå!

Forslagsstiller: Studentorganisasjonen i Agder

Norske høyere utdanningsinstitusjoner er i økende grad avhengige av eksterne digitale plattformer og leverandører, noe som kan begrense kontroll over data, personvern og akademisk frihet. Henvendelser som blokkering av e-postkontoer under internasjonalt press og risiko for leverandørlåsing viser at digital avhengighet har reelle konsekvenser. Teknologisk uavhengighet gjennom åpne standarder og åpen kildekode gir kontroll, fleksibilitet og sikkerhet, og bør derfor prioriteres i valg og utvikling av digitale løsninger.

Norske høyere utdanningsinstitusjoner bør derfor arbeide for å redusere avhengigheten av eksterne digitale plattformer gjennom utvikling eller støtte av egne digitale verktøy og tjenester, særlig i samarbeid med andre akademiske institusjoner. Prioritet skal gis til løsninger kontrollert av norske eller europeiske aktører, for å sikre overholdelse av GDPR og andre relevante reguleringer. Formålet er å opprettholde digital suverenitet og kontroll over data og institusjonenes infrastruktur, uten at det svekker brukeropplevelsen.

Digitale tjenester og verktøy brukt i undervisning og administrasjon skal være teknologisk uavhengige og unngå leverandørlåsing. Institusjonene skal aktivt velge løsninger som støtter åpne standarder, interoperabilitet og fleksibilitet, slik at studenter og ansatte ikke blir bundet til én enkelt leverandør. Dette skal sikre langsiktig tilgang og innovasjon innen digitale læringsressurser. Valg og evaluering av digitale verktøy skal gjennomføres i samarbeid med studenter og ansatte for å fremme åpenhet og ansvarlighet.

Personvern og akademisk frihet skal prioriteres, og kompromisser på sikkerhet og personvernopplysninger skal unngås. Institusjonene skal investere i bærekraftige og sikre digitale løsninger, selv om dette medfører høyere kostnader, for å sikre langsiktige fordeler for studenter og ansatte. Videre skal tydelige retningslinjer og støtte for ansvarlig bruk av digitale verktøy etableres, med særlig fokus på personvern og datasikkerhet.

Bruk av åpen kildekode (Open Source) skal prioriteres der det er hensiktsmessig, for å fremme transparens, sikkerhet og mulighet for tilpasning. Institusjonene bør aktivt delta i og støtte fellesskap for åpen kildekode, samt bidra til utvikling av digitale verktøy i tråd med institusjonenes verdier og behov.

38 **NOS mener at:**

- 39 • Det skal prioriteres teknologisk uavhengighet og bruk av åpne standarder for digitale
40 tjenester i høyere utdanning
- 41 • Personvern, akademisk frihet og kontroll over egne data skal veie tyngre enn
42 bekvemmelighet i høyere utdanning
- 43 • Bruk av åpen kildekode og samarbeid om egne digitale verktøy skal fremmes for å sikre
44 transparens, fleksibilitet og langsiktig digital suverenitet

Prioriter studenters rettsikkerhet i vurdering!

Forslagsstiller: LMPK

Norsk Studentorganisasjon (NSO) anerkjenner behovet for akademisk integritet og rettfærdige vurderinger. Samtidig er studenters rettssikkerhet i form av personvern, rett til privatliv og likeverdige vilkår grunnleggende prinsipper, som må ivaretas i digitale vurderingssituasjoner i møte med KI. Digital overvåking og KI-deteksjonsverktøy har kommet opp som mulige måter å kvalitetssikre innholdet i vurderingssituasjoner, for å hindre og oppdage mulig KI-fusk. NSO mener heller det burde utvikles nye innovative, pedagogiske og faglig begrunnede vurderingsformer i møte med KI, enn at det skal tas i bruk verktøy som truer studentenes rettssikkerhet.

Erfaringer fra arbeidet med piloter ved UiT og vurderinger fra KI-utvalget viser at digital overvåking og KI-deteksjonsverktøy presenterer betydelige utfordringer, både juridisk, pedagogisk og teknisk. Samtidig finnes det enkelte fordeler ved digital overvåking, særlig for nettstudenter som bor langt fra campus og ellers ville hatt begrenset tilgang til eksamen. Likevel veier ikke disse fordelene opp for de betydelige utfordringene digital overvåking reiser for studentenes personvern og rettssikkerhet. I tillegg er KI-deteksjonsverktøy, som analyserer selve språk- og tekstmønstre, per i dag for lite pålitelige til å danne grunnlag for å mistenke studenter for bruk av KI i vurderingssituasjoner. De kan gi falske positive, og sensorer kan bli fristet til å bruke dette som grunnlag for mistanke om fusk, noe som kan true tilliten i vurderingssituasjoner og rettfærdig behandling av studenter.

Digital overvåking av studenter innebærer omfattende innsamling av sensitive personopplysninger, inkludert skjermdeling og kamera- og mikrofonopptak. Nåværende lovverk, som Universitets- og høyskoleloven § 2-8 og EØS-regelverk for personvern, gir ikke tilstrekkelig hjemmel for slike inngripende tiltak. Samtykke fra studenter kan ikke anses som frivillig i et ujevnt maktforhold og kan dermed ikke legitimere overvåkingen.

Bruk av digital overvåking kan også føre til ulikhet mellom studenter på bakgrunn av mulig begrenset tilgang på teknologi og gode arbeidsforhold. I tillegg kan bruk av digital overvåking gi praktiske utfordringer, slik som at dårlig nettverk bryter overvåkingen og påvirker eksamensgjennomføringen negativt. NSO ser et klart behov for vurderingsformer som ivaretar både integritet og rettfærdighet, uten at det skal gå på bekostning av studenters rettssikkerhet, personvern og likebehandling.

37

38

NSO mener:

39

40

- Digital overvåkning skal ikke brukes for å gjennomføre hjemmeksamen som en kontrollert eksamensform.

41

42

- Studenters rettssikkerhet, personvern og rett til privatliv må alltid ivaretas i digitale vurderingssituasjoner.

43

44

- Lovgivere bør ikke etablere hjemmel for utstrakt digital overvåkning før grundige etiske og juridiske konsekvensvurderinger foreligger.

45

46

- KI-deteksjonsverktøy skal ikke tas i bruk i vurderingssituasjoner av sensorer.